

การซื้อขายหุ้นผ่านอินเทอร์เน็ต

4.1 วิวัฒนาการของนาระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการลงทุนในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2505 ประเทศไทยได้เปิดให้มีการให้บริการตลาดหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก โดยตลาดหลักทรัพย์ที่เปิดให้บริการครั้งแรกเป็นการจัดตั้งขึ้นจากการร่วมมือของบริษัทเอกชนโดยใช้ชื่อว่า “สถานปริวรรตหุ้น” และต่อมาเปลี่ยนชื่อมาเป็น “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” โดยตลาดหุ้นกรุงเทพตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะเป็นที่ซื้อขายหลักทรัพย์ แต่ธุรกรรมที่เกิดขึ้นในตลาดหุ้นกรุงเทพเกิดขึ้นน้อย ซึ่งเป็นเพราะว่าบริษัทที่อยู่ในตลาดหุ้นกรุงเทพไม่เป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน ดังนั้นทำให้บริษัทเอกชนที่ดำเนินงานตลาดหุ้นกรุงเทพไม่ต้องการดำเนินงานต่อ ประกอบกับ ณ ช่วงเวลาดังกล่าวกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายที่จะสร้างตลาดหลักทรัพย์แห่งใหม่ขึ้นเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีความเจริญเติบโต ดังนั้นทำให้ตลาดหลักทรัพย์กรุงเทพจึงได้ปิดกิจการลงและเปลี่ยนมาเป็น “ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เปิดให้บริการเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2518 โดยมีสภาพเป็นนิติบุคคลและเป็นองค์กรเอกชนที่ดำเนินการโดยไม่หวังผลกำไร แต่มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นหลัก ซึ่งการเกิดขึ้นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ช่วยในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก เพราะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถือว่าเป็นแหล่งที่ช่วยในการระดมเงินทุนที่สำคัญของประเทศ ทำให้หน่วยธุรกิจที่ต้องการเงินทุนเพื่อใช้ในการผลิตสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น และมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งส่งผลให้ภาคธุรกิจสามารถขยายกิจการหรือขยายขนาดการผลิตไปจนถึงระดับที่เกิดการประหยัดจากขนาดและทำให้ราคาสินค้าและบริการมีราคาลดลง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โดยในช่วงแรกของการเปิดทำการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระบบของการซื้อขายที่ใช้ภายในห้องค้าหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเป็นวิธีการเสนอราคาซื้อและราคาขายบนกระดานในระบบ Open Auction หรือ วิธี Post-on-Board (ระบบเคาะด้วยมือ) โดยบริษัทสมาชิกหรือโบรกเกอร์ จะนำคำสั่งซื้อหรือคำสั่งขายของลูกค้าที่ได้จากห้องค้าเพื่อจัดบันทึกไว้บนกระดาน โดยการบันทึกจะเป็นการแยกกันระหว่างช่องซื้อ และช่องขาย โดยช่วงห่างของราคา

ทำการเสนอจะเป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนด และหลังจากวันที่ราคาบนกระดานเรียบริบร้อยแล้ว ก็จะเป็นการประมูลกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยผู้ที่ตั้งราคาซื้อไว้ที่ราคาสูงสุด ก็จะเป็นผู้ซื้อคนแรกที่จะได้หลักทรัพย์ไปก่อน และขณะเดียวกันในกรณีผู้ขาย โดยผู้ขายคนใดที่เสนอราคาขายต่ำสุดก็จะเป็นผู้ขายที่สามารถขายหลักทรัพย์ได้เป็นรายแรก

แต่ว่าในการทำการซื้อขายด้วยระบบการเคาะซื้อก่อนข้างจะเป็นการไม่สะดวกแก่ผู้ซื้อและผู้ขายหลักทรัพย์เป็นอันมาก เพราะว่าเป็นการยากในการซื้อขายในแต่ละครั้งและยังเป็นการไม่เป็นธรรมแก่นักลงทุนที่อยู่ห่างไกลจากห้องค้าหลักทรัพย์ เพราะว่า นักลงทุนไม่ทราบราคาที่เกิดขึ้นว่าราคาเป็นเท่าไร จึงทำให้เกิดการตัดสินใจในการซื้อขายที่ล่าช้าออกไป แต่อย่างไรก็ตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ไม่สามารถหาวิธีการที่ดีกว่าในการนำช่วยในการซื้อขาย จนกระทั่งมีการคิดค้นระบบคอมพิวเตอร์ขึ้นมาได้ จึงได้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการซื้อขาย ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่นำเข้ามาช่วยคือ ระบบ ASSET (Automated System for the Stock Exchange of Thailand)

ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวสามารถแยกออกเป็น 3 ส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ของโบรกเกอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และระบบข่าวสารสำหรับการเชื่อมโยงต่อระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมด โดยกระบวนการซื้อขายก็จะเหมือนกับวิธีการซื้อขายด้วยการเคาะซื้อ แต่ที่แตกต่างคือ การนำระบบคอมพิวเตอร์มาจับคู่กับคำสั่งซื้อขายโดยอัตโนมัติ กล่าวคือเมื่อโบรกเกอร์ได้คำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โบรกเกอร์ก็จะส่งคำสั่งเหล่านั้นเข้าระบบคอมพิวเตอร์ และระบบคอมพิวเตอร์ก็จะเรียงคำสั่งซื้อหรือขายตามราคาและเวลาในการส่ง และหลังจากนั้นก็จับคู่ซื้อหรือขายโดยอัตโนมัติ และหลังจากจับคู่ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ระบบคอมพิวเตอร์ก็จะส่งผลการจับคู่ที่ได้ยืนยันในการจับคู่ส่งไปให้โบรกเกอร์ และโบรกเกอร์ก็จะแจ้งแก่นักลงทุนว่าการซื้อหรือการขายได้กระทำเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการซื้อขายหลักทรัพย์

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการซื้อขายช่วยในเรื่องของเวลา และให้ความสะดวกแก่นักลงทุนเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้ปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์ได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามการซื้อขายที่กระทำการซื้อขายผ่านมาร์เก็ตติ้งเพียงช่องทางเดียวก็ยังเป็นปัญหาสำหรับนักลงทุน เพราะบางครั้งนักลงทุนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้นักลงทุนอาจได้รับความเสียหายจากการลงทุนได้

จนกระทั่งมีการวิวัฒนาการเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งก็คือ “ เทคโนโลยีเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ” โดยเทคโนโลยีเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ได้นำไปสู่การปฏิวัติรูปแบบการทำธุรกิจ ทั้งในระดับบริษัทต่อบริษัท และในระดับลูกค้ากับบริษัท และรวมถึงการซื้อขายหุ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

โดยประเทศแรกที่มีการนำเอาระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการซื้อขายหลักทรัพย์ก็คือ ประเทศอเมริกา ซึ่งเป็นเพราะว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีข่าวสารมากที่สุด และขณะเดียวกันก็มีการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจมากที่สุด ทำให้มีการนำเอาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และเทคโนโลยีดังกล่าวก็กระจายไปทั่วโลก จนในปี พ.ศ. 2543 คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีมติให้มีการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพราะว่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นช่องทางที่ช่วยให้การซื้อขายหลักทรัพย์ มีการประหยัด รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ภาพรวม ปัจจุบัน ของการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

4.2.1 สถานการณ์ปัจจุบันของการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

สำหรับสถานการณ์การซื้อขายหุ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแสดงได้ดังต่อไปนี้

- ในด้านของปริมาณการซื้อขายและจำนวนนักลงทุน

จากการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มมีการนำระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ใน วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2543 ซึ่งนับเวลารวมจากการให้บริการวันแรกก็เป็นระยะเวลาเพียงแค่ 4 ปี ดังนั้นทำให้ปริมาณการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตยังเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการซื้อขายทั้งหมด พิจารณาได้จากตาราง 4.1

จากตารางที่ 4.1 จะพบว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือน พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชีทั้งหมด 54,422 คน และมียอดปริมาณการซื้อขายทั้งหมดเท่ากับ 288,927 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาเพิ่มเติมจะพบว่า ร้อยละของมูลค่าการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตต่อมูลค่าการซื้อขายรวมในตลาดหลักทรัพย์มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ เดือน ซึ่งแสดงว่าการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตเริ่มได้รับความนิยมจากนักลงทุนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ตาราง 4.1 การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ Internet ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม ปี 2547

การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ Internet ปี 2547	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
1. จำนวนบริษัทหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ Internet	25	27	27	27	27
2. จำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชีทั้งหมด (ราย)	44,492	48,480	51,035	52,649	54,422
3. จำนวนลูกค้าที่มีการซื้อขาย (ราย)	16,315	16,435	15,454	15,151	14,194
4. การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ Internet					
- มูลค่าซื้อขาย (ล้านบาท)	89,191.19	63,599.84	42,855.10	50,147.88	43,133.22
- ร้อยละต่อมูลค่าการซื้อขายรวมในตลาดหลักทรัพย์	5.40	5.68	5.67	6.10	6.06

ที่มา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตามในสัดส่วนของปริมาณที่ซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ก็ยังคงมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อขายของนักลงทุนทั้งหมด ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการซื้อขายของนักลงทุนที่ซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตนั้นยังมีอยู่ในระดับต่ำ เพราะประเทศไทยยังมีสัดส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด และผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังคงกระจุกในบุคคลบางกลุ่ม เช่น นักเรียน นักศึกษา ซึ่งยังเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีกำลังซื้อมากนัก

- การเคลื่อนไหวของบริษัทหลักทรัพย์

ในปีพ.ศ. 2547 ประเทศไทยมีจำนวนบริษัทหลักทรัพย์ทั้งหมด 49 ราย โดยมีโบรกเกอร์ที่ให้บริการการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งหมด 27 ราย ซึ่งสามารถแสดงรายชื่อได้ดังนี้

- 1 บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด(มหาชน)
- 2 บริษัทหลักทรัพย์ ทิสโก้ จำกัด
- 3 บริษัทหลักทรัพย์ แอ็ดคินซัน จำกัด (มหาชน)
- 4 บริษัทหลักทรัพย์ ดีบีเอส วิคเคอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด
- 5 บริษัทหลักทรัพย์ ชิกโก้ จำกัด (มหาชน)
- 6 บริษัทหลักทรัพย์ บีที จำกัด
- 7 บริษัทหลักทรัพย์ เอเชีย พลัส จำกัด (มหาชน)
- 8 บริษัทหลักทรัพย์ เอเพกซ์ จำกัด
- 9 บริษัทหลักทรัพย์ นครหลวงไทย จำกัด
- 10 บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
- 11 บริษัทหลักทรัพย์ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน)
- 12 บริษัทหลักทรัพย์ ธนชาติ จำกัด(มหาชน)
- 13 บริษัทหลักทรัพย์ เกียรตินาคิน จำกัด
- 14 บริษัทหลักทรัพย์ ทรินิตี้ จำกัด
- 15 บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด
- 16 บริษัทหลักทรัพย์ ไชรัส จำกัด (มหาชน)
- 17 บริษัทหลักทรัพย์ โกลเบล็ก จำกัด
- 18 บริษัทหลักทรัพย์ ยูไอบี เคย์เฮียน (ประเทศไทย) จำกัด
- 19 บริษัทหลักทรัพย์ บีพีที จำกัด (มหาชน)
- 20 บริษัทหลักทรัพย์ กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

- 21 บริษัทหลักทรัพย์ อินเทลวิชั่น จำกัด (มหาชน)
- 22 บริษัทหลักทรัพย์ ฟาร์อีสท์ จำกัด
- 23 บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
- 24 บริษัทหลักทรัพย์ ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน)
- 25 บริษัทหลักทรัพย์ กิมเอ็ง (ประเทศไทย) จำกัด
- 26 บริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด
- 27 บริษัทหลักทรัพย์ ซีมิโก้ จำกัด (มหาชน)

ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บริษัทหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ หันมาให้ความสนใจในการให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเพราะว่า ระบบดังกล่าวเป็นระบบที่ช่วยลดภาระต้นทุนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ค่าเอกสาร ค่าเงินเดือนพนักงาน เป็นต้น และสาเหตุที่สำคัญอีกประการก็คือ เป็นการสร้างฐานลูกค้ารายใหม่และรักษาฐานลูกค้ารายเก่าเพราะถ้าโบรกเกอร์ไม่เปิดให้บริการการซื้อขายในระบบดังกล่าว ก็จะทำให้โบรกเกอร์เสียฐานลูกค้ารายเก่าที่ต้องการลดค่าใช้จ่ายลง หรือเสียลูกค้ารายใหม่ที่ต้องการค่าธรรมเนียม หรือความสะดวกในการซื้อขายที่มากกว่าบริการเดิม ๆ ที่โบรกเกอร์จะให้ได้

ซึ่งจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาทำให้โบรกเกอร์แต่ละราย ต้องมีการทำการแข่งขันกันเพื่อรักษาตลาดและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดให้มากขึ้น ทำให้การแข่งขันระหว่างโบรกเกอร์มีการแข่งขันกันมากซึ่งนโยบายที่แต่ละโบรกเกอร์นำมาใช้ในการแข่งขันมีมากมาย เช่น เน้นการให้บริการงานวิจัยที่หลากหลายและแม่นยำ การเปิดอบรมหลักสูตรสำหรับการลงทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือ การจัดการสัมมนาเกี่ยวกับการลงทุน เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักลงทุนที่สนใจเข้ามาลงทุนซื้อขายกับโบรกเกอร์ของตัวเอง

และขณะเดียวกันแต่ละบริษัทหลักทรัพย์ได้พัฒนาการซื้อขายรูปแบบใหม่ คือ การซื้อขายผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่งถือว่าเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดที่ประยุกต์เข้ากับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้ข้อจำกัดของการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตที่ต้องกระทำอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการลงทุนแบบอินเทอร์เน็ตเทรดดังมาก ดังนั้นในการพัฒนาระบบการซื้อขายผ่านระบบมือถือจึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีการขยายตัวของการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตให้เพิ่มขึ้นในอนาคต

- ความเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติของบริษัทสมาชิกและบริษัทหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สมาชิกที่ต้องการที่จะซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ตว่าจะต้องมีมาตรฐานในการดำเนินงาน ในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านระบบคอมพิวเตอร์ ในด้านระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ในด้านหลักเกณฑ์การซื้อขาย ในด้านการชำระราคา และการส่งมอบหลักทรัพย์ เป็นต้น เพื่อช่วยให้การซื้อขายที่เกิดขึ้นมีความปลอดภัยจากคามผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น

ขณะเดียวกันทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้ให้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ออกกฎเกณฑ์เพื่อกำหนดออกมาเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อช่วยให้การซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีจำนวน 6 ฉบับ ซึ่งได้แก่ พ.ร.บ. แลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ. การโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ. ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ. ปกป้องข้อมูล พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายลำดับรองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 78 เป็นต้น

นอกจากในเรื่องที่เกี่ยวกับมาตรการและกฎข้อบังคับ ทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเปิดเว็บไซต์กลางให้กับโบรกเกอร์ที่ต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการจัดตั้งบริษัทขึ้นมา ซึ่งก็คือ บริษัท เซ็ทเทรด ดอท คอม จำกัด โดย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถือหุ้น 100% ซึ่งการบริหารงานของบริษัท เซ็ทเทรด ดอท คอม จำกัด จะเป็นการให้บริการด้านพัฒนาระบบงานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบเครือข่ายสื่อสารที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการซื้อขายหลักทรัพย์ แก่บริษัทหลักทรัพย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นพัฒนาการบริการส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet Trading หรือ E-Trading) และพร้อมทั้งเปิดบริการเสริมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการลงทุนผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งการเกิดขึ้นของบริษัท เซ็ทเทรด ดอท คอม จำกัด นับว่าส่งผลสำคัญต่อโบรกเกอร์เป็นอย่างมากเพราะว่า การที่โบรกเกอร์จะต้องวางระบบหรือเชื่อมข้อมูลของตัวเองเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในราคาสูงซึ่งส่งผลต่อค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย ดังนั้นการที่ทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดเป็นเว็บไซต์กลาง (www.settrade.com) ทำให้โบรกเกอร์มี

ต้นทุนดำเนินงานที่ถูกลง ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยลดค่าธรรมเนียมการซื้อขายของโบรกเกอร์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตให้ลดลงด้วย

และอีกกิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจของทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็คือ การส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและผ่านระบบมือถือให้มากขึ้น เช่น มีการจัดงานฝึกอบรมแก่นักลงทุนที่สนใจลงทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและระบบมือถือทุกเดือน มีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต และรวมทั้งมีการจัดงานสัมมนาต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมความรู้ทางด้านการลงทุน เช่น งาน Money Expro หรือ งาน Set in the city เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยให้เกิดการแพร่หลายในการใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและผ่านระบบมือถือมากขึ้นในอนาคต

4.3 รูปแบบการซื้อขายหลักทรัพย์ และหลักเกณฑ์ กฎระเบียบต่าง ๆ

4.3.1 รูปแบบการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

โดยการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต (internet trading) หรือ เทรดออนไลน์ (Trade-on-Line) เป็นระบบการซื้อขายที่พัฒนามาเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการซื้อขาย โดยการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีอยู่ 2 รูปแบบที่สำคัญ ได้แก่

4.3.1.1 การซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ไม่ผ่านตลาดหลักทรัพย์

(Electronic Communciaion Network : ECNs)

เป็นลักษณะของการจัดตั้งศูนย์กลางการซื้อขายที่ไม่ใช่ตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้ซื้อหรือผู้ขายสามารถติดต่อกันโดยตรงผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า Financial Portal โดยระบบดังกล่าวจะเป็นระบบที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถส่งคำสั่งเชื่อมโยงถึงกัน โดยถ้าคำสั่งซื้อหรือขายสามารถจับคู่กันได้คอมพิวเตอร์ก็จะจับคู่กันเลย โดยกระบวนการดังกล่าวจะไม่ผ่านตลาดหลักทรัพย์ และในส่วนของคำสั่งซื้อหรือขายที่ไม่สามารถจับคู่กันได้คอมพิวเตอร์ก็จะส่งไปให้ตลาดหลักทรัพย์ โดยถ้านักลงทุนต้องการใช้ระบบการซื้อขายแบบ ECNs นักลงทุนจะต้องเป็นลูกค้าของโบรกเกอร์ที่ติดตั้งระบบ ECNs เท่านั้น โดยตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ระบบ ECNs ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา แต่ในประเทศไทยยังไม่มีมีการใช้ระบบการซื้อขายแบบนี้เพราะว่าระบบดังกล่าวอาจจะไม่สามารถตรวจสอบความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นได้ทันถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้น

4.3.1.2 การซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ผ่านตลาดหลักทรัพย์

แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

- การซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยส่งตรงไปยังระบบของตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายระบบนี้กล่าวคือ การที่นักลงทุนสั่งซื้อหรือส่งขายหลักทรัพย์ คำสั่งซื้อหรือขายเหล่านั้นจะผ่านไปให้ตลาดหลักทรัพย์เลยโดยที่ไม่ผ่านโบรกเกอร์ ซึ่งระบบการซื้อขายดังกล่าวยังไม่มีประเทศใดนำมาใช้อย่างเป็นทางการ เพราะว่าการส่งคำสั่งซื้อขายไปยังระบบของตลาดหลักทรัพย์โดยตรง อาจจะทำให้ปริมาณข้อมูลมีมากเกินไป และทำให้เสียเวลาในการจับคู่ของหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้น

- การซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยส่งผ่านระบบของโบรกเกอร์

การซื้อขายระบบนี้กล่าวคือ การที่นักลงทุนสั่งซื้อหรือส่งขายหลักทรัพย์ คำสั่งซื้อหรือขายเหล่านั้นจะต้องผ่านโบรกเกอร์ที่เป็นผู้ควบคุมการซื้อขาย โดยเมื่อคำสั่งซื้อหรือขายใด ๆ ได้รับการจับคู่ ระบบของโบรกเกอร์ก็จะส่งต่อไปให้นักลงทุนทันที โดยคำสั่งที่เกิดขึ้นจะเป็นลักษณะรายวัน กล่าวคือ ถ้าคำสั่งไม่ได้รับการจับคู่ในช่วงวันนั้น คำสั่งดังกล่าวจะถูกลบทิ้งโดยอัตโนมัติ ส่วนการชำระราคาหรือการส่งมอบหลักทรัพย์ก็กระทำเหมือนในระบบการซื้อขายปกติ โดยตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ระบบนี้ ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และถือว่าเป็นระบบที่นิยมมากที่สุด

4.3.2 หลักเกณฑ์ การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์เรื่องการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถแสดงได้ดังนี้

- โดยการซื้อขายหลักทรัพย์ นักลงทุนจะต้องกระทำผ่านบริษัทสมาชิกที่ได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น โดยนักลงทุนมีสิทธิในการสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนทุกประเภทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ในตลาดหลักทรัพย์กระดานหลัก กระดานย่อย ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) และกระดานต่างประเทศ

- ในการส่งคำสั่งซื้อขายจะต้องเป็นคำสั่งซื้อขายที่ชัดเจน กล่าวคือ จะต้องระบุจำนวนและราคาเสนอซื้อขายที่แน่นอน โดยราคาเสนอซื้อขายจะต้องอยู่ในช่วงที่ทางตลาดหลักทรัพย์กำหนด และในการส่งคำสั่งซื้อขายจะต้องไม่มีเงื่อนไขแห่งการเสนอ และหลังจากที่คำสั่งได้ส่งเข้ามาสู่ระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ และหากไม่มีการจับคู่ คำสั่งนั้นก็จะถูกยกเลิก ณ สิ้นวันทำการนั้นทันที

- โดยการซื้อขายของนักลงทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตจะเป็นการชำระด้วยเงินสดเท่านั้น ซึ่งการเปิดบัญชีจะเป็นการเปิดบัญชีอินเทอร์เน็ตแยกเป็นการเฉพาะ เพื่อจะได้ไม่มีความสับสนระหว่างบัญชีที่ซื้อขายกับมาร์เก็ตติ้ง

- นักลงทุนควรให้รายละเอียดข้อมูลของตนอย่างเพียงพอเพื่อเป็นการประกอบการพิจารณาคำขอเปิดบัญชี เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน วัตถุประสงค์ในการลงทุน เป็นต้น

- นักลงทุนลงนามในสัญญาเพื่อรับทราบข้อตกลงเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี การดูแลทรัพย์สินของลูกค้ำ หรือ การยอมรับให้บริษัทส่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแทนทางไปรษณีย์ เป็นต้น

- ในกรณีการสั่งซื้อหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต นักลงทุนจะต้องวางเงินประกันให้เพียงพอกับจำนวนเงินที่จะซื้อหลักทรัพย์ โดยบริษัทจะทำการลดจำนวนเงินทันทีเมื่อผู้ลงทุนซื้อหลักทรัพย์ และก็เช่นกันในกรณีขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต หลังจากที่ลูกค้าขายหลักทรัพย์ ลูกค้าก็จะได้เงินมาอยู่บนบัญชีทันที ซึ่งลูกค้าสามารถที่จะนำจำนวนเงินที่เพิ่มไปซื้อหลักทรัพย์อื่นได้ทันที แต่ในการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ตลูกค้าไม่มีสิทธิ์ในการเล่นมาร์จิน และทำชอร์ตเซล

- บริษัทหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีข้อมูลสำคัญที่ลูกค้าสามารถตรวจสอบสถานะของตนเองผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ โดยอย่างน้อยจะต้องแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงเงิน และสินทรัพย์คงเหลือที่เป็นรายการปัจจุบัน และข้อมูลสรุปรายเดือนเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

4.3.3 ขั้นตอนในการเปิดบัญชีการซื้อขายแบบอินเทอร์เน็ตเทรดดิ้ง

ในการเปิดบัญชีการซื้อขายแบบอินเทอร์เน็ตเทรดดิ้งจะมีขั้นตอนที่ใช้ในการเปิดบัญชีแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

- ขั้นตอนแรกของการเปิดบัญชี คือ การติดต่อขอเอกสารการเปิดบัญชี สัญญาและเอกสารแนบต่าง ๆ ที่ใช้ในการเปิดบัญชี โดยการขอเอกสารที่นำมากรอกสามารถกระทำได้ทั้ง 2 ทาง คือ ดาวน์โหลดทางอินเทอร์เน็ตหรือติดต่อได้ที่สำนักงานของโบรกเกอร์โดยตรง
- ขั้นตอนที่สอง คือ นักลงทุนจะต้องลงนามในแบบฟอร์มคำขอเปิดบัญชี และสัญญาแต่งตั้งนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และนำส่งเอกสารฉบับจริงทุกชิ้นพร้อมด้วยเอกสารประกอบการขอเปิดบัญชีให้บริษัทหลักทรัพย์เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- ขั้นตอนที่สาม คือ รอผลการพิจารณาจากโบรกเกอร์ ซึ่งใช้เวลาประมาณ หนึ่งถึงสอง สัปดาห์ในการฟังผลการเปิดบัญชี
- ขั้นที่สี่ คือ เมื่อได้รับการอนุมัติให้เปิดบัญชีแล้ว ก็จะได้รับแจ้งเลขที่บัญชี (user name) พร้อมรหัส (password) เพื่อที่จะใช้ในการส่งคำสั่งซื้อขาย เปลี่ยนแปลง ยกเลิก รวมทั้งการชำระเงิน หรือในการติดต่อใด ๆ กับโบรกเกอร์ โดยรหัสนี้จะต้องเก็บเป็นความลับ เพราะมีฉะนั้นแล้ว อาจมีผู้แอบอ้างทำให้เกิดความเสียหายได้

หลังจากที่ได้รับอนุมัติเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แบบออนไลน์ ก็สามารถกระทำการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลาด้วยตัวเอง

4.4 ประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นในการนำระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้

4.4.1 ประโยชน์ของการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ของการซื้อขายหุ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตสามารถแสดงได้ดังนี้

ประโยชน์สำหรับนักลงทุน

- เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อขาย เพราะว่า ค่าคอมมิชชั่นสำหรับการซื้อผ่านเจ้าหน้าที่เท่ากับ 0.25 % ส่วนการซื้อผ่านอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 0.21 % ซึ่งแสดงว่าการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตถูกกว่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านเจ้าหน้าที่

- การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต จะทำให้นักลงทุนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บทวิเคราะห์วิจัยของโบรกเกอร์ ราคาเสนอซื้อเสนอขายที่เป็นราคา ณ ช่วงการซื้อขาย (real time) ข้อมูลการซื้อขายในอดีต สถานะภาพของพอร์ตการลงทุน รวมทั้งสามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง
- นักลงทุนไม่จำเป็นต้องมีเงินขั้นต่ำในการเปิดบัญชี ซึ่งการที่ไม่จำเป็นต้องมีเงินขั้นต่ำทำให้นักลงทุน หรือบุคคลที่สนใจสามารถเข้ามาลงทุนในตลาดได้มากขึ้น เช่น ในกรณีของนักศึกษาที่ต้องการฝึกฝนทักษะหรือหาประสบการณ์ในการลงทุน ก็สามารถที่จะเข้ามาหาประสบการณ์ได้ เป็นต้น
- นักลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ทุกแห่งที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ ไม่ว่าจะอยู่ในส่วนไหนของโลก ถ้าสามารถต่อเชื่อมอินเทอร์เน็ตได้ ก็สามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ทุกแห่ง

ประโยชน์สำหรับโบรกเกอร์

- โบรกเกอร์จะสามารถให้บริการลูกค้าหลักทรัพย์ด้วยต้นทุนที่ถูกลงกว่า เช่น ลดค่าใช้จ่ายในเรื่องจัดการเกี่ยวกับเอกสาร ซึ่งการใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตจะลดขั้นตอนที่เกี่ยวกับการใช้เอกสารลง ซึ่งเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ได้ หรือกรณีของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่การตลาด โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายกรณีที่มีการจ่ายผลตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่การตลาดตามสัดส่วนมูลค่าการซื้อขายที่สามารถทำได้ เป็นต้น
- โบรกเกอร์สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือประชาสัมพันธ์องค์กร ซึ่งการเผยแพร่ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตจะมีต้นทุนต่ำมากและในขณะเดียวกันก็มีประสิทธิภาพสูงมาก
- ขยายฐานลูกค้าให้เพิ่มขึ้น เพราะว่าการซื้อขายในตลาดแต่ละตลาดมีช่วงเวลาการซื้อขายที่ไม่เหมือนกัน เช่น ประเทศไทยเปิดตลาดแต่ประเทศสหรัฐอเมริกาปิดตลาด ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจเป็นการกีดกันลูกค้าที่อยู่ในตลาดสหรัฐอเมริกาที่ต้องการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย แต่เมื่อมีการนำบริการอินเทอร์เน็ตเข้ามาก็จะช่วยให้ลูกค้าสามารถที่จะซื้อหรือขายหลักทรัพย์ต่างประเทศได้คล่องตัวขึ้น ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการขยายฐานลูกค้าให้กว้างมากขึ้น

- ลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการซื้อขาย เพราะว่าการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นนักลงทุนจะใช้ระบบตัดเงินจากบัญชีและมีการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ในวันเดียวกัน โดยที่ไม่ต้องรอเหมือนกับการซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่ที่ต้องรอ 3 วันทำการจึงจะมีการชำระเงิน

ประโยชน์สำหรับตลาดหลักทรัพย์

- เป็นการสร้างความเป็นตลาดสากลแก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มากขึ้น เพราะว่าการที่ซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตก็สามารถดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้มากขึ้น เช่นเดียวกับตลาดชั้นนำอื่น เช่น ตลาดสิงคโปร์ เป็นต้น
- เป็นการยกระดับคุณภาพของตลาดให้มากขึ้น เพราะว่าการลงทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากงานวิจัยต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุน ซึ่งโบรกเกอร์ที่ต้องการสร้างส่วนแบ่งการตลาด ก็ต้องผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ และแม่นยำมากขึ้น เพื่อทำให้นักลงทุนเข้ามาใช้บริการกับตัวเอง ซึ่งการแข่งขันกันดังกล่าวช่วยให้ตลาดโดยรวมมีคุณภาพมากขึ้น
- ตลาดหลักทรัพย์มีความมั่นคงมากขึ้น เพราะว่่านักลงทุนต้องวางเงินเต็มจำนวนในการซื้อหลักทรัพย์ ดังนั้นการเกิดปัญหาในการชำระเงินเช่นในระบบผ่านมาร์เก็ตติ้งจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างความมีเสถียรภาพขึ้นในระบบการชำระเงิน

4.4.2 ข้อเสียของการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต

ในส่วนข้อเสียของการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่

ข้อเสียสำหรับนักลงทุน

- ลดโอกาสในการทำกำไร กล่าวคือ นักลงทุนจะต้องวางเงินเต็มจำนวนเพื่อใช้ในการซื้อหลักทรัพย์ และขณะเดียวกันนักลงทุนไม่สามารถที่จะเล่นระบบบัญชีแบบมาร์จินได้ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการลดโอกาสในการทำกำไรของนักลงทุน เพราะในบางช่วงที่ตลาดหุ้นคึกคักระดับราคาหลักทรัพย์ส่วนใหญ่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งถ้านักลงทุนสามารถเล่นมาร์จินได้ก็จะทำให้นักลงทุนสามารถทำกำไรได้เพิ่มขึ้น

- ไม่สะดวกในบางเวลา เพราะว่า การซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องติดต่อกับอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ซึ่งในบางครั้งจำเป็นต้องเดินทางก็ทำให้ไม่สามารถซื้อขายหลักทรัพย์ ณ ช่วงเวลานั้นได้ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็หมดไปเมื่อมีการคิดค้นเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ
- ไม่ได้รับคำปรึกษา หรือ แนะนำจากเจ้าหน้าที่ เพราะในการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตนักลงทุนจะต้องกระทำการซื้อขายด้วยตัวเอง ไม่มีเจ้าหน้าที่ช่วยในการแนะนำ อาจส่งผลให้มีการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ และเกิดการขาดทุนได้

ข้อเสียสำหรับโบรกเกอร์

ในส่วนของผลเสียที่เกิดขึ้น ก็คือ การที่บริษัทโบรกเกอร์จะต้องมีการลงทุนในการวางระบบการซื้อขายแบบอินเทอร์เน็ตขึ้น โดยจะต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก และในช่วงการให้บริการก็ยังคงต้องลงทุนในระบบรักษาความปลอดภัยในการรักษาฐานข้อมูลของนักลงทุนเพื่อให้มีการปลอดภัยในการลงทุน

ข้อเสียของตลาดหลักทรัพย์

มาตรการรองรับเรื่องความปลอดภัยในการซื้อขาย เพราะว่าหากขาดมาตรการรองรับที่ดี ก็อาจเกิดปัญหาการล้วงระบบ (Hacker) ทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบได้ หรือในบางกรณีก็อาจเป็นการก่อให้เกิดการปั่นหุ้นได้ เพราะว่าถ้านักลงทุนมีการตกลงการซื้อขายกันนอกตลาด ซึ่งเป็นการซื้อขายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย